

Hallituksen esitys eduskunnalle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun muuttamisesta (HE 155/2020 vp)

Asiantuntijakuuleminen 14.10.2020; työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Esityksessä esitetään muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuna lakia. Palkkatuen, työttömille työnhakijoille myönnettävän starttirahan sekä valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin osoitettavan määrärahan rahoittamista jatkettaisiin työttömyysetuusmäärärahoista nykyistä vastaavasti.

Palkkatuesta sekä valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamiseen osoitettavasta määrärahasta rahoitetaan enintään peruspäivärahaa vastaava määrä työttömyysetuusmäärärahoista. Vuonna 2020 peruspäivärahan määrä on 33,66 euroa maksupäivältä. Loppuosa rahoitetaan työllisyysmäärärahasta.

Työttömälle työnhakijalle myönnettävä starttiraha, joka on peruspäivärahan suuruinen ilman lapsi- tai muita korotuksia, rahoitetaan kokonaisuudessaan työttömyysetuusmäärärahoista. Muille kuin työttömille työnhakijoille myönnettävä starttiraha rahoitetaan työllisyysmäärärahasta.

Työttömyysetuusmäärärahoilla tarkoitetaan momenttia 33.20.50 Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha) ja momenttia 33.20.52 Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha). Työllisyysmäärärahoilla tarkoitetaan puolestaan valtion talousarvossa työllisyyden edistämiseen ja työttömyyden torjuntaan tarkoitettuja määrärahoja eli momenttia 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2v).

Työttömyysetuusmäärärahoja on käytetty edellä mainittuihin tarkoituksiin vuoden 2017 alusta lukien. Tavoitteena on ollut turvata palkkatukeen ja starttirahaan käytettävissä olevien määrärahojen riittävyys ja sitä kautta parantaa työttömien työnhakijoiden keskinäistä yhdenvertaisuutta. Rahoitusmallin voimassa olon aikana palkkatuki ja starttirahapäätöksiä on voitu tehdä tasaisemmin ympäri vuoden ilman, että kyseisiin tarkoituksiin varatut määrarahat olisivat loppuneet kesken.

Nykyiset rahoitusta koskevat säännökset ovat voimassa määräaikaaisesti vuoden 2020 loppuun asti. Ehdotetulla muutoksella jatkettaisiin nykytilaa toistaiseksi voimassa olevana. Laissa ei kuitenkaan enää säädettäisi Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavasta palkkatuesta, koska

vuonna 2021 alkavalla uudella ohjelmakaudella palkkatukea tai starttirahaa ei rahoiteta ESR-varoista.

Rahoitusmallin jatkaminen nykyisellään ei aiheuttaisi muutoksia työ- ja elinkeinotoimistojen eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen käytäntöihin tai käytettäviin tietojärjestelmiin. Myös määrärahan hallinnointia jatkettaisiin kuten vuosina 2017 – 2020.

Vuonna 2017 momentilta 32.30.51 (Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut, siirtomääräraha 2v) siirrettiin 151 miljoonaa euroa momentille 33.20.52 (Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta, arviomääräraha) ja vuodesta 2018 alkaen siirto edellä mainittujen momenttien välillä on huomioitu julkisen talouden suunnitelman mukaisesti 143 miljoonan euron suuruisena. Viimeisin kehyspäättös (vuosille 2021–2024) on laadittu oletuksella, että rahoitusmalli jatkuu nykyisen kaltaisena koko kehyskauden ajan.

Hallitus on esittänyt vuoden 2021 alusta käynnistettäväksi työllisyyden edistämisen kuntakokeiluja (HE 87/2020 vp ja HE 114/2020 vp). Kokeilujen aikana kokeilukunnat tekisivät palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä työ- ja elinkeinotoimiston sijasta kokeilun asiakkaiden osalta. Kuntien toimivallasta ja kokeilujen rahoituksesta säädettäisiin kokeilulaissa. Ehdotetun kokeilulain mukaan kuntien tulisi noudattaa palkkatukea ja starttirahaa myöntäessään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain säännöksiä. Kokeilulaissa tarkoitetut palvelut maksettaisiin työllisyysmäärärahasta ja työttömyysetuusmäärärahoista valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulisi määritellä kokeilualueille kiintiöt, johon asti kokeilualueella on käyttövaltuus em. määrärahoihin.

Laati:

vanhempi hallitussihteeri Kirsi Hyttinen
erityisasiantuntija Ville Heinonen